

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยกับคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชลบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ศึกษานี้ คือ ผู้ปกครองที่มีบุตรเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วยของโรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกจากประชากรโดยการสุ่มตามช่วงเวลา ได้ช่วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2553 ตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ปกครองที่ดูแลทารกที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วยเป็นหลัก
2. มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
3. ให้การดูแลทารกที่หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วยอย่างน้อย 2 วันขึ้นไปโดยไม่จำกัดการวินิจฉัยโรคของทารก

4. สามารถอ่านเขียน และสื่อสารภาษาไทยเข้าใจ
5. มีความยินยอมและเต็มใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) ของโคเฮน (Cohen, 1988) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of the Test) เท่ากับ .80 และค่าขนาดอิทธิพลระดับกลาง (Estimate Effect Size ขนาด Moderate Value) = .15 จำนวนตัวแปรต้น = 1 ตัวแปร แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก Statistic Calculator Version 2.0 (Soper, 2009) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 54 คน ที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จึงเท่ากับ 54 คน แต่เนื่องจากการเก็บข้อมูลเป็นการสมัครใจและอาจได้แบบสอบถามกลับคืนไม่สมบูรณ์จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 60 คน เพื่อให้เหมาะสมสำหรับการใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์

สถานที่เก็บข้อมูล คือ หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย โรงพยาบาลชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รับทารกตั้งแต่แรกเกิด ถึง 1 เดือน ที่มีปัญหาทั้งด้านอายุรกรรม และศัลยกรรม ทั้งที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลชลบุรี และส่งตัวมาจากโรงพยาบาลอื่นในเขตจังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียง มีนโยบายให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมทารกได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.30 – 20.00 น.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ อายุ ความสัมพันธ์กับทารก ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ของครอบครัว
2. ข้อมูลส่วนบุคคลของทารก ได้แก่ เพศ ลำดับที่เกิด สถานที่เกิด คะแนนเอปการ์ อายุครรภ์มารดาเมื่อแรกเกิด อายุปัจจุบัน น้ำหนักแรกเกิด น้ำหนักปัจจุบัน จำนวนวันที่ทารกเข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยนี้ และการวินิจฉัยโรค

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยที่รับการรักษาในโรงพยาบาล

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยที่รับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นิชกานต์ ไชยชนะ (2545) ซึ่งแปลและดัดแปลงจากแบบประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กป่วยในโรงพยาบาลของ เชปปี้ The Parental Actual Participation Scale: PAPS (Schepp, 1995) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปฏิบัติในการดูแลทารกแรกเกิดป่วย ด้านการดูแลกิจกรรมที่ทำประจำ (6 ข้อ) ด้านการดูแลกิจกรรมการพยาบาล (8 ข้อ) ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองกับบุคลากรพยาบาล (4 ข้อ) และด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลทารก (6 ข้อ)

ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบให้คะแนน 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติ
คะแนน 2 หมายถึง	ได้ปฏิบัติบางครั้ง
คะแนน 3 หมายถึง	ได้ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
คะแนน 4 หมายถึง	ได้ปฏิบัติทุกครั้ง

คะแนนของแบบสอบถามที่เป็นไปได้ อยู่ระหว่าง 24 - 96 คะแนน โดยคะแนนต่ำ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองน้อย คะแนนสูง หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมาก

นิชกานต์ ไชยชนะ (2545) รายงานค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กป่วยในโรงพยาบาลโดยมีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของคะแนนโดยรวม เท่ากับ .87 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาครายด้านอยู่ในช่วง .77 - .83

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองทารกแรกเกิดป่วย

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วยของ จูดีณัฐ อัครเคเชซอนันต์ และรัตนาวดี ชอนตะวัน (2549) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดของ ลีโนเนน ลีโน-คิลปี และคณะ (Leinonen Leino-Kilpi et al., 2001) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะของพยาบาล (7 ข้อ) 2) ด้านกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการดูแลทารก (16 ข้อ) 3) ด้านความพร้อมของพยาบาลในการดูแลทารก (5 ข้อ) 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (4 ข้อ) และ 5) ด้านความต่อเนื่องในการดูแลทารก (4 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งแต่ละข้อมีความหมาย ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง รับรู้ว่าทารกได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ

คะแนน 4 หมายถึง รับรู้ว่าทารกได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพบ่อยครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง รับรู้ว่าทารกได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพน้อยครั้ง

คะแนน 2 หมายถึง รับรู้ว่าทารกได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพนาน ๆ ครั้ง

คะแนน 1 หมายถึง รับรู้ว่าทารกได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่มีคุณภาพ

การแปลผล

มีคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 36 – 180 คะแนน โดยคะแนนต่ำ หมายถึง คุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย ส่วนคะแนนสูง หมายถึง คุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

จูดีณัฐ อัครเคเชซอนันต์ และรัตนาวดี ชอนตะวัน (2549) รายงานค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วย ของคะแนนรวมทั้งชุด มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .89

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

1. ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยที่รับการรักษาในโรงพยาบาล และแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองทารก

แรกเกิดป่วย มาปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างโดยปรีกษาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลเด็ก 2 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และให้ค่าคะแนนของดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index; CVI) และใช้ค่า CVI เพื่อประเมินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม โดยค่าคะแนนดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยที่ได้รับการรักษาใน โรงพยาบาล และแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองทารกแรกเกิดป่วย เท่ากับ 1.00 และ 0.83 ตามลำดับ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งสองชุดที่ปรับปรุงแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยที่ได้รับการรักษาใน โรงพยาบาลมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ของคะแนนรวมทั้งชุดเท่ากับ .90 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค แยกตามคะแนนรวมรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมที่ทำประจำ ด้านกิจกรรมการพยาบาล ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองกับบุคลากรพยาบาล และด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลทารก เท่ากับ .86, .77, .89 และ .78 ตามลำดับ และแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองทารกแรกเกิดป่วยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของคะแนนรวมทั้งชุด เท่ากับ .95

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนทำการศึกษาผู้วิจัยได้เสนอการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ การเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ จะให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง และลงนามยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 15 – 20 นาที และข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย จะถูกนำเสนอทางวิชาการในภาพรวม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและเป็นข้อมูลให้บริการทางการแพทย์ นำไปพัฒนาคุณภาพบริการให้ดีขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อ การได้รับการดูแลรักษาใด ๆ ทั้งสิ้น หากกลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกใจจะให้ข้อมูล สามารถยกเลิกการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา โดยไม่เกิดผลเสียใด ๆ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจและยินดีให้ความร่วมมือในการ

วิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารข้อมูลทุกอย่างจะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ และรักษาไว้ 1 ปี หลังจากนั้น จะนำเอกสารที่รวบรวมไว้ไปทำลาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังได้รับ อนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

1.2 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยในการใช้แบบสอบถาม

2. ขั้นตอนการ

2.1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ซึ่งเป็นผู้ปกครองของทารกแรกเกิด ป่วย

2.2 สร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มตัวอย่างโดยการแนะนำตัวเอง อธิบายวัตถุประสงค์การ วิจัยและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล อธิบายการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

2.3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดียใจร่วมในการวิจัย เช่นยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย ผู้วิจัย แจกแบบสอบถาม อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด โดยแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล ผู้ป่วยเด็กที่รับการรักษาในโรงพยาบาล และแบบสอบถามคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของ ผู้ปกครองทารกแรกเกิดป่วย โดยไม่จำกัดเวลาตอบแบบสอบถาม

2.4 ระหว่างการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยอยู่ใกล้ ๆ กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง ชักถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลา เมื่อมีข้อสงสัย

2.5 หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของคำตอบ หากพบคำตอบไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะชักถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ คำตอบที่สมบูรณ์

2.6 ทำการรวบรวมข้อมูลทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.30 – 20.00 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่หอผู้ป่วยนี้ เปิดให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมทารกได้

2.7 เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง แล้วนำมาให้คะแนน ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมและตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดค่าความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและทารกแรกเกิดป่วย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ของครอบครัว ความสัมพันธ์กับทารก ส่วนทารกได้แก่ เพศ ลำดับที่ของบุตร สถานที่เกิด คะแนนเอปการ์ อายุครรภ์ของมารดา อายุปัจจุบัน น้ำหนักแรกเกิด น้ำหนักปัจจุบัน จำนวนวันที่ทารกเข้ารับการรักษาทันทีของผู้ป่วยนี้ การวินิจฉัยโรค นำมาแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและพิสัย
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วยโดยรวม รายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
3. คุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลทารกแรกเกิดป่วย กับคุณภาพการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)